

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.106>

УДК 339.564 (477.84)

Н. Г. Фатюха,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та фінансів,
Національний Університет «Запорізька політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1026-6713>

В. І. Юсов,

студент групи БТЕ-0612,

Національний Університет «Запорізька політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5637-5302>

ОЦІНКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ ЗА 2019-2024 РОКИ

N. Fatyukha,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting and Finance, National University "Zaporizhzhya Polytechnic"*

V. Yusov,

Student of group BTE-0612 of the National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

ASSESSMENT OF THE EXPORT POTENTIAL OF THE ZAPORIZHIA REGION FOR 2019-2024

У даній статті розглянуто сутність експортного потенціалу, а також основні аспекти експорту Запорізького регіону в умовах воєнного стану.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю оцінки економічного потенціалу Запорізької області, яка є однією з ключових промислових та аграрних регіонів країни та зазнала значних руйнувань і втрат.

Аналіз базується на офіційних статистичних даних Головного управління статистики у Запорізькій області. Досліджені показники позитивного сальдо зовнішньої торгівлі, структури експорту за товарними групами, географічна диверсифікація торговельних партнерів, коефіцієнт покриття імпорту експортом, а також динаміка змін у відповідь на зовнішні шоки.

Запорізька область традиційно орієнтована на промисловий експорт, зокрема продукцію металургії, машинобудування та електротехніки. У 2023–2024 роках ці галузі забезпечили понад 60% загального експорту, що свідчить про збереження виробничого потенціалу навіть в умовах воєнного стану. Після різкого падіння у 2022 році, аграрний сектор області продемонстрував поступове відновлення: рослинна продукція (зернові, олійні культури) та готові харчові товари (консерви, олія, борошно) стали ключовими експортними позиціями у 2023–2024 роках. Відбулася переорієнтація на нові ринки — зокрема Балтійські країни, Скандинавію та Східну Європу, що компенсувало втрату традиційних напрямів.

Після 2022 року спостерігається зміщення торговельного фокусу на Європейський Союз, який став основним напрямом експорту. Це забезпечило стабільний попит, валютні надходження та зменшення ризиків, пов'язаних із нестабільними ринками. Водночас розширено співпрацю з Туреччиною, Грузією, Молдовою — як альтернативними логістичними хабами. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалося позитивним протягом всього досліджуваного періоду, попри його падіння у 2022р на 40%. Запорізький регіон зберіг економічну активність, конкурентоспроможність продукції та ефективність виробничого сектора.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом залишався вищим за 1, тобто експорт перевищував імпорт, це свідчить про збереження експортної спроможності та адаптацію до нових умов.

Запорізька область продемонструвала здатність зберігати експортну активність навіть в умовах багатofакторної кризи. Це свідчить про високий рівень інституційної та виробничої стійкості. Експортний потенціал Запорізької області є ключовим для національної економіки, особливо в контексті відновлення після війни, інтеграції до європейських ринків та формування нової економічної моделі України. Ці результати дозволяють оцінити експортний потенціал регіону як високий, стійкий і перспективний, що має бути враховано при формуванні державної політики регіонального розвитку та інвестиційної стратегії країни.

This article examines the essence of export potential, as well as the main aspects of exports of the Zaporizhia region under martial law.

The relevance of the study is due to the need to assess the economic potential of the Zaporizhia region, which is one of the key industrial and agricultural regions of the country and has suffered significant destruction and losses.

The analysis is based on official statistical data of the Main Department of Statistics in the Zaporizhia region. The indicators of the positive balance of foreign trade, the structure of exports by commodity groups, the geographical diversification of trading partners, the ratio of import coverage by export, as well as the dynamics of changes in response to external shocks were studied.

The Zaporizhia region is traditionally focused on industrial exports, in particular, products of metallurgy, mechanical engineering and electrical engineering. In 2023–2024, these industries provided more than 60% of total exports, which indicates the preservation of production potential even under martial law. After a sharp decline in 2022, the region's agricultural sector demonstrated a gradual recovery: plant products (grains, oilseeds) and finished food products (canned goods, oil, flour) became key export items in 2023–2024. There was a reorientation to new markets — in particular, the Baltic countries, Scandinavia, and Eastern Europe, which compensated for the loss of traditional directions.

After 2022, there has been a shift in trade focus to the European Union, which has become the main export destination. This has ensured stable demand, foreign

exchange earnings and reduced risks associated with unstable markets. At the same time, cooperation with Turkey, Georgia, and Moldova has been expanded as alternative logistics hubs. The balance of foreign trade in goods remained positive throughout the study period, despite its 40% drop in 2022. The Zaporizhia region has maintained economic activity, product competitiveness, and the efficiency of the manufacturing sector.

The export-import coverage ratio remained higher than 1, i.e. exports exceeded imports, which indicates the preservation of export capacity and adaptation to new conditions.

The Zaporizhia region has demonstrated the ability to maintain export activity even in the face of a multifactor crisis. This indicates a high level of institutional and production resilience. The export potential of Zaporizhia region is key for the national economy, especially in the context of post-war recovery, integration into European markets and the formation of a new economic model of Ukraine. These results allow us to assess the export potential of the region as high, stable and promising, which should be taken into account when forming the state policy of regional development and the country's investment strategy.

Ключові слова: динаміка, Запорізький регіон, товари, експорт, експортний потенціал.

Keywords: dynamics, Zaporizhia region, goods, export, export potential.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Запорізький регіон перебуває у складній ситуації, оскільки конфлікт має значний вплив на всі сфери його життєдіяльності. Однією з основних проблем, що виникають у контексті воєнного стану, є значне зменшення експорту та погіршення експортного потенціалу Запорізького регіону. У зв'язу з цим, вивчення та аналіз експортного потенціалу стає актуальним завданням, що потребує дослідження та розробки стратегій для забезпечення стабільності та ефективного зростання експортного потенціалу в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальні проблеми, що стримують розвиток експортного потенціалу України, а також шляхи їх подолання залишаються у фокусі уваги багатьох дослідників, серед яких: Т. Мельник у статті «Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз» обґрунтовує зв'язок між експортним потенціалом і конкурентоспроможністю країни, пропонує показники для оцінки на рівні фірми, галузі та держави, Є. Шелест та Н. Тюріна у статті «Структуризація експортного потенціалу» пропонують власну модель структуризації експортного потенціалу на основі конкурентоспроможних ресурсів, О.О. Алімова у своїй роботі «Експортний потенціал України: проблеми та перспективи реалізації» аналізує внутрішні та зовнішні чинники, що стримують розвиток експорту, та пропонує програму державного стимулювання, В. Мережко у статті «Розвиток експортного потенціалу України в умовах геополітичних викликів» досліджує трансформацію експортної структури України в умовах війни, акцентуючи на географічній переорієнтації експорту та необхідності адаптивної логістики, О. Варченко, Д. Крисанов, І. Герасименко, К. Ткаченко, О. Тур у статті «Аграрний експортний потенціал України в умовах євроінтеграції: виклики та можливості» аналізують аграрний експорт у контексті євроінтеграції, виявляючи виклики та можливості для АПК, Є. Компанієць, І. Лебідь у роботі «Аналіз експортного потенціалу України: сучасний стан, перспективи та виклики» досліджують статистичні закономірності зовнішньої торгівлі, пропонуючи управлінські рішення для оптимізації експортної діяльності та ін.

Попри значну кількість наукових досліджень, проблема вдосконалення експортного потенціалу України залишається актуальною та невирішеною. Повномасштабна війна, блокада морських портів, руйнування інфраструктури, а також трансформація глобальних ринків і зростання протекціонізму з боку торговельних партнерів суттєво ускладнили зовнішньоекономічну діяльність. Особливо це стосується Запорізького регіону, який, попри втрати, зберігає значний індустриальний потенціал.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження експортного потенціалу в Запорізькому регіоні під час воєнного стану.

Результати дослідження. Експортний потенціал — це здатність країни виявляти та стабільно відтворювати конкурентні переваги у виробництві та реалізації товарів на світовому ринку, відповідно до постійно змінюваних умов зовнішнього середовища. На цей показник безпосередньо впливають такі ключові чинники:

- виробнича спроможність - здатність країни створювати товари та послуги, що відповідають міжнародному попиту;
- інфраструктура: наявність сучасної та ефективної логістичної і транспортної системи для безперебійного постачання продукції за кордон.
- торгова відкритість: можливість здійснювати зовнішньоекономічні операції без надмірних тарифних та нетарифних обмежень.
- інноваційність: розробка нових продуктів, здатних конкурувати на глобальних ринках.
- міжнародна співпраця: розвиток партнерських і торговельних угод, що сприяють розширенню експортних можливостей.
- маркетинг: ефективне просування продукції на зовнішніх ринках.
- державна підтримка: реалізація програм, спрямованих на стимулювання експорту [1].

У сучасних умовах економіка України функціонує як відкрита система, яка чутлива до багатьох внутрішніх і зовнішніх викликів. Одним із ключових елементів цієї системи залишається експорт товарів, який відіграє критичну роль у забезпеченні економічної стійкості та розвитку регіонів.

Для оцінки експортного потенціалу використовуються різні кількісні та якісні показники, які дають змогу оцінити ефективність зовнішньоекономічної діяльності.

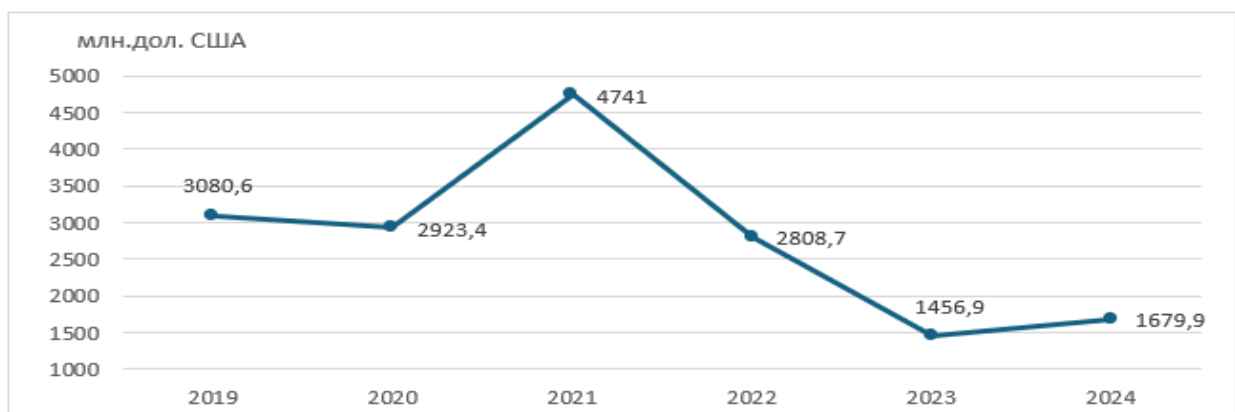
Основні показники експортного потенціалу: обсяги експорту, структура експорту, індекс конкурентоспроможності товарів, експортний паритет, показники доданої вартості в експорт [2].

Запорізький регіон є одним із ключових індустріальних центрів України. Металургійна промисловість, автомобільне виробництво, важка промисловість та енергетика даного регіону відіграють важливу роль у розвитку економіки держави. Але від початку відкритого воєнного нападу Росії на Україну 24 лютого 2022 року ситуація значно змінилася і економіка, як країни в цілому, так і регіону зазнала значних втрат. Повномасштабне вторгнення зачепило й трудовий потенціал регіону. Безробіття у регіоні значно зросло через зменшення виробництва, закриття підприємств, воєнні дії та інше.

Економіка регіону історично була орієнтована на важку промисловість, енергетику, металургію, машинобудування та аграрний сектор.

Для оцінки експортного потенціалу доцільно порівнювати дані за 6 років, так як через повномасштабне вторгнення Росії в Україну Запорізька область окупована на 73% і втратила більшу частину виробничих потужностей.

Аналіз динаміки експорту товарів Запорізької області за 2019-2024рр. наведено на рис.1.

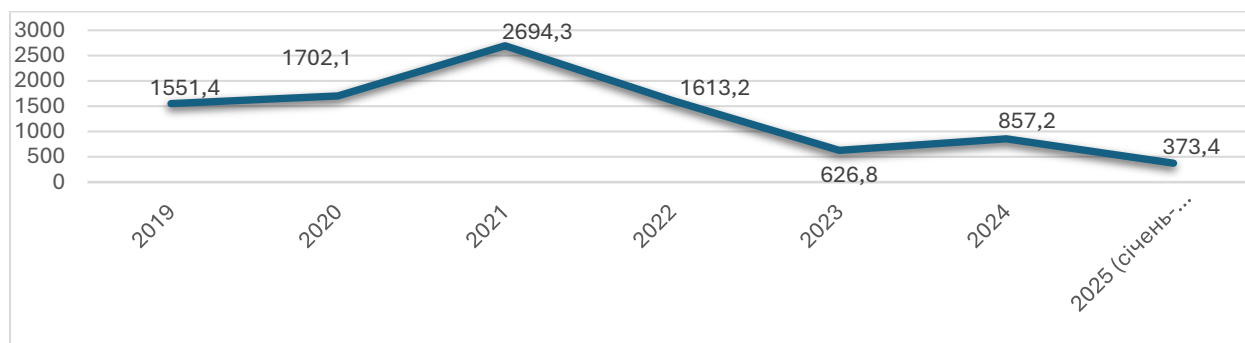
Рис. 1. Динаміка експорту товарів Запорізької області за 2019-2024рр.
Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [3]

Динаміка експорту товарів Запорізької області за 2019-2024рр. свідчить про його значне скорочення: 3083,6 млн дол. США у 2019 році проти 1679,9 млн дол. США у 2024 р. (зниження на 1400,7 млн дол. США , або на 45,5% менше).

У 2020 році спостерігається незначне падіння обсягів експорту товарів в порівнянні з 2019 роком (157,2 млн дол. США, або на 5,1% менше), яке пов'язане з пандемією COVID-19, що призвело до глобального падіння

попиту. У 2021 році відбулося відновлення ринків та зростання цін на метал і як наслідок експорт товарів склав 4741,0 млн дол. США, що більше на 1817,6 млн дол. США, або на 62,2%. Повномасштабне вторгнення РФ, руйнування інфраструктури, блокада портів призвело до скороченню експорту товарів майже на 41%. У 2023 році маємо найнижчий показник за період (1456,9 млн дол. США) внаслідок продовження воєнних дій, релокації підприємств та логістичних обмежень. 2024 рік характеризується адаптацією бізнесу, підтримкою експорту, переорієнтацією на ринки ЄС (зростання на 133,0 млн дол. США, або на 15,3% більше).

Попри все, протягом досліджуваного періоду спостерігаємо позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами Запорізького регіону, що відображено на рис.2.

Рис.2. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами Запорізького регіону Джерело: Побудовано за [4]

Рисунок 2 демонструє чітку динаміку зміни позитивного торговельного сальдо регіону за 2019-2024рр. Найвищий показник позитивного сальдо відмічено у 2021 році (2694,3 млн. дол. США), що свідчить про сприятливу зовнішньоекономічну кон'юнктуру за рахунок зростання експорту металургійної та промислової продукції. У 2022–2025 роках спостерігається щорічне зниження цього показника. На це впливало як зовнішні, так і внутрішні фактори та структурні зміни у номенклатурі товарів.

Для наглядного бачення ситуації впливу вторгнення РФ на українську територію проаналізуємо динаміку географічної структури зовнішньої торгівлі товарами (2019-2024рр.) в таблиці 1 та товарну структуру зовнішньої торгівлі Запорізької області (2019-2024рр.) в таблиці 2.

Таблиця 1. Динаміка географічної структури зовнішньої торгівлі товарами в млн.дол. США за 2019–2024рр.

Рік	Усього	Країни СНД ¹	Інші країни світу ¹	Європа	Країни ЄС (27)	Азія	Африка	Америка	Австралія і Океанія
2019	3080,6	–	–	1365,2	810,7	1210,3	309,9	189,2	6,0
2020	2923,4	–	–	1191,5	703,6	1174,0	286,8	263,5	7,6
2021	4741,0	–	–	2348,3	1559,4	1681,7	348,5	359,6	2,8
2022 ²	2808,7	–	–	1615,8	1342,4	758,3	188,5	245,3	0,8
2023 ²	1456,9	–	–	1121,4	977,1	235,0	67,3	33,0	0,2
2024 ²	1679,9	-	-	1212,2	1087,6	224,4	69,5	173,8	0,0

¹ Починаючи з даних за 2019 рік графі не заповнюються.

² Дані наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Джерело: сформовано на основі [3]

За період 2019-2021рр. загальний обсяг торгівлі зростав до 2021 року, після чого різко скоротився, особливо у 2023 році (майже втричі менше порівняно з піком у 2021). І в 2022–2024 роках не вдалося досягти докризових показників торгівлі товарами, хоча і спостерігається поступове відновлення.

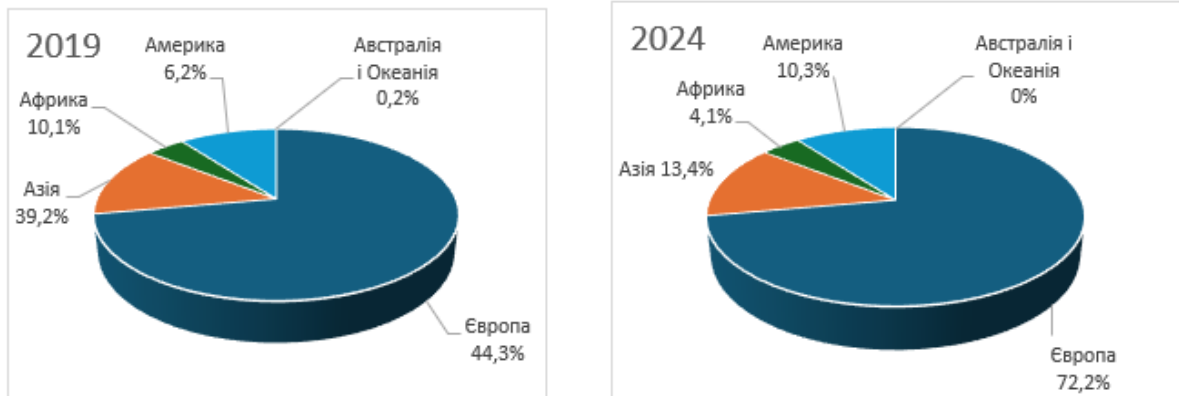
В розрізі географічної структури зовнішньої торгівлі товарами слід відмітити, що найбільші обсяги припадають на Європу (особливо ЄС), що становить 72,2% у 2024 році проти 44,3% у 2019 році до загального обсягу. Вона є найбільший та стабільний торговельний партнер серед інших країн. Частка ЄС (27) щороку переважає серед інших регіонів і демонструє високу стійкість, навіть в умовах загального спаду.

Азія: за досліджуваний період відбулося помітне зниження з 1681,7 млн дол. США у 2021 році до 224,4 млн дол. США у 2024, що вказує на зменшення торговельної активності з ключовими країнами Азії.

Америка: зростання обсягів торгівлі протягом 2019-2021рр. до рівня 359,6 млн дол. США, але з 2022 року відбулося зниження обсягів торгівлі товарами.

Обсяги торгівлі у Африці також зростали до 2021 року (348,5 млн дол. США), проте в 2024 році маємо лише 69,5 млн дол. США. Австралія і Океанія мають незначні обсяги зовнішньої торгівлі товарами, особливо у 2023–2024 роках.

Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами за 2019, 2024 роки наведено на рис.3.

Рис. 3. Структура експорту товарів Запорізької області за 2019 та 2024рр.

Джерело: Побудовано за [3]

Порівнюючи структури 2019 та 2024 років слід відмітити про значне зростання питомої ваги Європи до 72,2% у 2024 році та падіння Азії з 39,2% та Африки з 10,1% у 2019 році до 13,4% та 4,1% у 2024 році відповідно. Зростання частки Америки на 4,1 в.п. Відносна стабільність торгівлі з ЄС є свідченням глибокої інтеграції та переорієнтації українського експорту в сторону європейського ринку.

Проведемо дослідження товарної структури зовнішньої торгівлі Запорізької області.

Досліджуючи товарну структура зовнішньої торгівлі Запорізької області слід відмітити про зниження експортного потенціалу країни у 2024р. в порівнянні з 2019р. внаслідок зниження експортної активності через військові дії, логістичні обмеження, зміну ринків збуту та внутрішні економічні виклики. Секторами з найбільшим падінням є аграрна, харчова та машинобудівна продукція, яка втратила свої позиції. Металургія залишається ключовим експортним драйвером, попри загальне падіння. Відносно стабільними категоріями експорту є: вироби з каменю, цементу; оптичні прилади; хімічна продукція відповідно зниження на 44,0%, на 44,4%, на 66,3%. Значне зростання експорту - твори мистецтва — що пов'язано з реакцією на глобальну увагу до України.

Таблиця 2. Товарна структура зовнішньої торгівлі Запорізької області у 2019 – 2024рр. (млн. дол. США) [5]

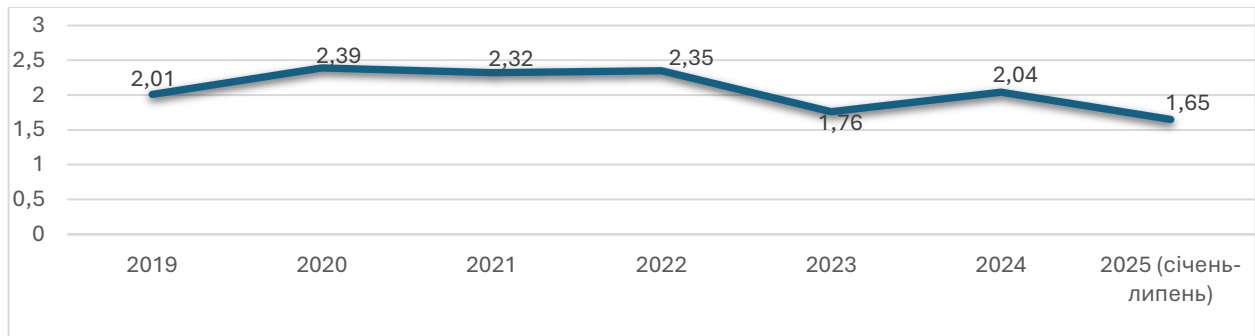
Код і назва товарів	Експорт						Відхилення 2024 від 2019	
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	млн.дол. .США	%
згідно з УКТЗЕД								
Усього	3080,6	2923,4	4741	2808,7	1456,7	1679,9	-1400,7	-45,5
Живі тварини; продукти тваринного походження	31,4	38,5	30,3	20,6	8,6	4,1	-27,3	-86,9
Продукти рослинного походження	332,2	295,9	332,7	216,3	154,4	134,2	-198	-59,6
Жири та олії тваринного або рослинного походження	165,6	212,4	320,7	93,1	15,6	22,8	-142,8	-86,2
Готові харчові продукти	76	70,2	92,3	31,2	17,1	23,8	-52,2	-68,7
Мінеральні продукти	179,3	159,2	298,6	32,4	17,9	36,5	-142,8	-79,6
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	96	64,5	103,2	57,3	38,5	32,4	-63,6	-66,3
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	12,5	12,3	20,5	6,0	3,6	5,4	-7,1	-56,8
Шкури необроблені, шкіра вичищена	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	-
Деревина і вироби з деревини	1	1,4	1,6	1,3	0,7	0,1	-0,9	-90,0
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	4,4	3,7	12,1	4,1	0,3	1,1	-3,3	-75,0
Текстильні матеріали та текстильні вироби	1,9	1,0	1,5	0,3	0,2	0,1	-1,8	-94,7
Взуття, головні убори, парасольки	1,5	0,7	0,5	0,3	0,2	0,0	-1,5	-100,0
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	8,4	8,2	11,2	6,8	5,7	4,7	-3,7	-44,0
Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	-	-	0,3	0,3	0,0	-	-	-
Недорогоцінні метали та вироби з них	1730,9	1565	2892,2	2101,9	1032,5	1276,0	-454,9	-26,3
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	408,0	454,3	579,4	222,8	153,8	128,0	-280,0	-68,6
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	22,3	21,4	29,6	7,8	2,1	2,3	-20	-89,7
Прилади та апарати оптичні, фотографічні	3,6	2,4	2,0	1,9	2,0	2,0	-1,6	-44,4
Різні промислові товари	5,6	12,2	11,9	3,8	2,9	2,6	-3	-53,6
Твори мистецтва	0,1	0,1	к	0,3	0,6	3,7	3,6	3500,0

Символ (к) – дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації.

Примітка. В окремих випадках сума складових може не дорівнювати підсумку у зв'язку з округленням даних.

Проте протягом останніх двох років слід відмітити, що металургія та машинобудування залишаються ключовими експортними категоріями, які забезпечили понад 60% загального експорту, зокрема завдяки стабільному попиту на недорогоцінні метали. Аграрний сектор почав відновлюватися у 2023–2024 роках — особливо експорт рослинної продукції та готових харчових товарів. Це свідчить про гнучкість та переорієнтацію на нові ринки.

Експортну спроможність Запорізького регіону демонструє рис.4.

Рис. 4. Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів Запорізької області за 2019 та січень-липень 2025рр.

Джерело: Побудовано за [4]

Рис. 4 демонструє циклічність та адаптивність регіональної економіки. Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів протягом всього досліджуваного періоду більший, що свідчить що Запорізька область стабільно експортує більше, ніж імпортує. Найвище значення коефіцієнту (2,39) спостерігаємо у 2020 році, що свідчить про сильну експортну спроможність регіону. У 2023 році маємо найнижчий показник за весь період (1,76). У 2024 році відбулося відновлення експортного потенціалу до 2,04, чому сприяла економічна адаптація регіону до зовнішніх викликів.

Динаміка цього коефіцієнта свідчить про значні труднощі, з якими зіткнувся регіон внаслідок російської агресії. Для відновлення економіки та збільшення обсягів зовнішньої торгівлі необхідні значні інвестиції у відновлення інфраструктури, підтримки місцевих виробників та диверсифікації експорту.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Оцінка експортного потенціалу Запорізької області за 2019–2024 роки демонструє складну, але стійку траєкторію розвитку. Він зберіг високий експортний потенціал, попри глибокі зовнішні потрясіння — пандемію, війну, руйнування логістики та інфраструктури. Його експортна модель базується на трьох складових:

1. Промисловий: металургія та машинобудування залишаються ключовими експортними драйверами. У 2023–2024 роках ці галузі забезпечили

понад 60% загального експорту, зокрема завдяки стабільному попиту на недорогоцінні метали.

2. Аграрна адаптація: після різкого падіння у 2022 році, аграрний сектор почав відновлюватися у 2023–2024 роках — особливо експорт рослинної продукції та готових харчових товарів. Це свідчить про гнучкість та переорієнтацію на нові ринки.

3. Геоекономічна диверсифікація. Основним напрямом експорту став Європейський Союз, що забезпечує стабільний попит і валютні надходження.

4. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами області свідчить про те, що регіон заробляє більше, ніж витрачає у зовнішньоекономічних операціях. Це є індикатором економічної активності, конкурентоспроможності продукції та ефективності виробничого сектора.

5. Коефіцієнт покриття імпорту експортом: експортна спроможність регіону не лише збереглася, а й адаптувалася до нових умов.

Таким чином, Запорізька область у 2019–2024 роках продемонструвала: системну стійкість до зовнішніх шоків, гнучкість у структурі експорту, поступове відновлення експортної активності. Це дозволяє оцінити експортний потенціал регіону як високий і стратегічно важливий для національної економіки країни.

Література

1. Компанієць Є. В., Лебідь І. Г. Аналіз експортного потенціалу України: сучасний стан, перспективи та виклики. Збірник наукових праць. Вип. 29. 2025 р «Транспортні системи та технології перевезень». URL: <https://tsst.ust.edu.ua/article/view/325510/315393>

2. Економічна статистика: навч. посіб. / за наук. ред. д-ра екон. Р.М. Моторина. Київ: КНЕУ, 2005. 362с.

3. Динаміка географічної структури зовнішньої торгівлі товарами (1996–2024). URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia>.

4. Зовнішня торгівля товарами Запорізької області. URL: https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index2.php?option=com_content&view=article&id=514:ekspres-vipuski-2024&catid=14:ekspres-vipuski

5. Зовнішньоекономічна діяльність. Товарна структура зовнішньої торгівлі області (остаточні дані).
URL:<https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia/44-statistichna-informatsiya/arkhiv-statystychnoi-informatsii/23-zovnishnoekonomichna-diialnist-ta-platizhnyi-balans/336-2-3-7-tovarna-struktura-zovnishnoji-torgivli-oblasti-za-utochnenimi-richnimi-danimi>.

References

1. Kompaniets, Ye.V. and Lebid, I.H. (2025), “Analysis of Ukraine's export potential: current state, prospects, and challenges”, *Transportni systemy ta tekhnologii perevezen*, vol. 29, pp. 122-129, available at: <https://tsst.ust.edu.ua/article/view/325510/315393> (Accessed 10 Sept 2025).
2. Motoryn, R.M. (2005), *Ekonomichna statystyka [Economic statistics]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Main Department of Statistics in Zaporizhia Region (2025), “Dynamics of the geographical structure of foreign trade in goods (1996–2024)”, available at: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia> (Accessed 10 Sept 2025).
4. Main Department of Statistics in Zaporizhia Region (2024), “Foreign trade in goods of Zaporizhia region”, available at: https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index2.php?option=com_content&view=article&id=514:ekspres-vipuski-2024&catid=14:ekspres-vipuski (Accessed 10 Sept 2025).
5. Main Department of Statistics in Zaporizhia Region (2025), “Foreign economic activity. Commodity structure of foreign trade of the region”, available at: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia/44-statistichna-informatsiya/arkhiv-statystychnoi-informatsii/23-zovnishnoekonomichna-diialnist-ta-platizhnyi-balans/336-2-3-7-tovarna-struktura-zovnishnoji-torgivli-oblasti-za-utochnenimi-richnimi-danimi> (Accessed 10 Sept 2025).

Стаття надійшла до редакції 18.09.2025 р.